

**Priručnik o ponašanju
na terenu pri otkrivanju
slučajeva nezakonitog
ubijanja, trovanja, hvatanja,
držanja i trgovine
divljim pticama**

Ovaj dokument nastao je u okviru projekta „Jadranski migratorni koridor“ kao alat koji će pomoći svim zainteresovanim organizacijama i pojedincima da štite prirodu i pomognu u sprovođenju zakona. Priručnik objašnjava osnovne pojmove koji se tiču nezakonitih radnji usmjerenih ka jedinkama i populacijama divljih vrsta ptica u Crnoj Gori, te daje smjernice kako postupiti u slučaju njihovog otkrivanja.

Takođe nastoji da približi zakonski okvir koji obuhvata oblasti lovstva, zaštite divljih vrsta ptica i njihovih staništa, te sankcije za kršenje propisa iz ovih oblasti. Priručnik treba da pomogne i predstavnicima nadležnih službi, prije svega Uprave policije, u postupanju na terenu pri otkrivanju slučajeva nezakonitog lova, trovanja, hvatanja, držanja i trgovine divljim pticama.

Cilj ovog priručnika jeste doprinos očuvanju populacija divljih vrsta ptica u Crnoj Gori kroz povećanje znanja zainteresovanih građana o problematici ugrožavanja divljih ptica nezakonitim radnjama.

Izdavač:

Centar za zaštitu i proučavanje ptica (CZIP)

Tekst:

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije & Centar za zaštitu i proučavanje ptica Crne Gore

Fotografije:

CZIP Arhiva, Jure Novak, Borut Rubinić, Marija Šoškić Popović, Bor Mihelić

Dizajn:

Studio ribizla

Nezakonit lov

Nezakonit lov obuhvata sve radnje koje su u suprotnosti sa propisima u oblasti lovstva, a manifestuje se kroz dvije pojave: krivolov i lovokrađu. **Krivolov** je nezakonit način lova koji počinji lovac sa važećom lovnom kartom, dok **lovokradom** smatramo nezakonit lov počinjen od strane lica koje nema važeću lovnu kartu.

Lov divljači, u smislu zakona, obuhvata traženje, osmatranje, vabljenje, praćenje, snimanje, odstrijel, hvatanje, puštanje ptica grabljivica (sokolarenje), sakupljanje odstrijeljene i uginule divljači i njenih djelova (rogovlja, kože i dr.).

Šta je nezakoniti lov?

- Lov nelovnih (zaštićenih) vrsta ili lov lovni vrsta tokom perioda lovostaja.
- Lov van lovni površina (naseljena mesta, na udaljenosti manjoj od 200 metara od naselja, farma divljači i drugo).
- Lov za vrijeme elementarnih nepogoda.
- Lov korišćenjem elektronskih i audio uređaja koji služe za dozivanje ptica (npr. vabilice, koje se najčešće koriste u nezakonitom lovu na prepelice).
- Lov bez lovne karte za tekuću lovnu godinu, dozvole za lov sitne divljači i oružnog lista.
- Lov korišćenjem oružja koje nije dozvoljeno u tu svrhu.

Kretanje na terenu

Granica lovišta mora biti jasno uočljiva, a korisnik lovišta je dužan da granice jasno obilježi. Licima koja nisu korisnici lovišta, lovočuvari i učesnici u lovu, preporučuje se da vode računa o ličnoj i bezbjednosti drugih ljudi ukoliko se u lovištu kreću tokom lova, te da tada pretežno koriste alternativne puteve.

Nije dozvoljeno kretanje lica koja su opremljena lovačkom puškom ili drugim sredstvima za lov ukoliko ne posjeduju važeću lovnu kartu i dozvolu za lov.

Stranci kao učesnici u lovu

Korisnik lovišta može strancu organizovati lov na divljač koja se vještački uzgaja, kao i divljač čija brojnost obezbjeđuje prirodnu ravnotežu u lovištu, uz prethodnu saglasnost Ministarstva i uz stručnog pratioca.

Prije izdavanja ove saglasnosti, Ministarstvo je dužno da pribavi mišljenje ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine. Za protivpravan lov i pričinjenu štetu u lovištu, pored stranca i njegovog pratioca, odgovoran je i korisnik lovišta.

Lovačko oružje

Lov na ptice dozvoljen je upotrebom lovačkog oružja sa glatkim cijevima i odgovarajućom municijom.

VRSTA DIVLJAČI	DOZVOLJENI PROMJER SAČME	NAJVEĆA DOPUŠTENA DALJINA GAĐANJA
Jarebica kamenjarka, prepelica pućpura, šumska šljuka, bekasina, golub grivaš, golub pećinar, grlica, gugutka, svraka, sojka	1,7 - 3,5 milimetara	35 metara

Privodjenje krivolovaca na Ulicijskoj solani

Šta kaže zakon?

Zakon o divljači i lovstvu („Sl. List CG”, br. br. 52/08 i 48/15) članom 36. propisuje:

1. **trajni zabran lova** na velikog tetrijeba i lještarku, (*nelovne vrste divljači koje se zaštićuju trajnom zabranom lova*)
2. **lovostajem zaštićene** vrste divljači (*lovne vrste divljači koje se zaštićuju zabranom lova u određenom periodu, tj. u periodu lovostaja*) kao npr. Fazan, prepelica, jarebica kamenjarka, divlja guska, patka gluvara, zviždara, čegrtaljka, glavata, ćubasta, krža, šumska šljuka, bekasina, baljoška, golub grivnjaš, pećinar, grlica, gugutka.
3. **nezaštićenu lovnu pernatu divljač** (siva vrana, svraka i sojka)

- Članom 61. ovog zakona predviđeno je da se dozvola za lov i lovna karta izdaje fizičkom licu, izuzev strancu, koje ima položen lovački ispit i odobrenje za nošenje lovačkog oružja i koje je član odgovarajuće lovačke organizacije.

Divljač je zabranjeno loviti (član 66) načinima i sredstvima kojima se ona masovno uništava (pucanjem sa sačmom u jato ptica) te upotrebom nezakonitih sredstava:

- kao što je upotreba reflektora (farova), baklji i drugih svjetlosnih izvora, ogledala, zvučnih mamaca, vještačkih i živih mamaca i omamljujućih sredstava; ili na nedozvoljen način:
- hrtovima, poluhrtovima, nerasnim i neobučanim psima;
- gađanjem iz motornih vozila, motornih čamaca i drugih prevoznih sredstava na motorni pogon, kao i gažanjem motornim vozilima;
- poluautomatskom lovačkom puškom i poluautomatskim lovačkim karabinom sa više od dva metka, vojničkim, streljačkim i prepravljenim (prilagođenim) oružjem; vojničkom i streljačkom municijom, kao i oružjem i municijom manjeg kalibra od propisanog;
- optičkim nišanima za noćni lov s mogućnošću elektronskog povećavanja ili pretvaranja slike, eksplozivom, istjerivanjem plinom ili dimom i svim vrstama hladnog oružja;
- otrovom, omčama, zamkama (u obliku čeljusti i dr.), klopama, gvoždima, mrežama, električnim uređajima ili drugim sredstvima za masovno hvatanje, odnosno uništavanje;

- lovačkim psima noću;
- gađanjem - pucanjem u gnijezda;

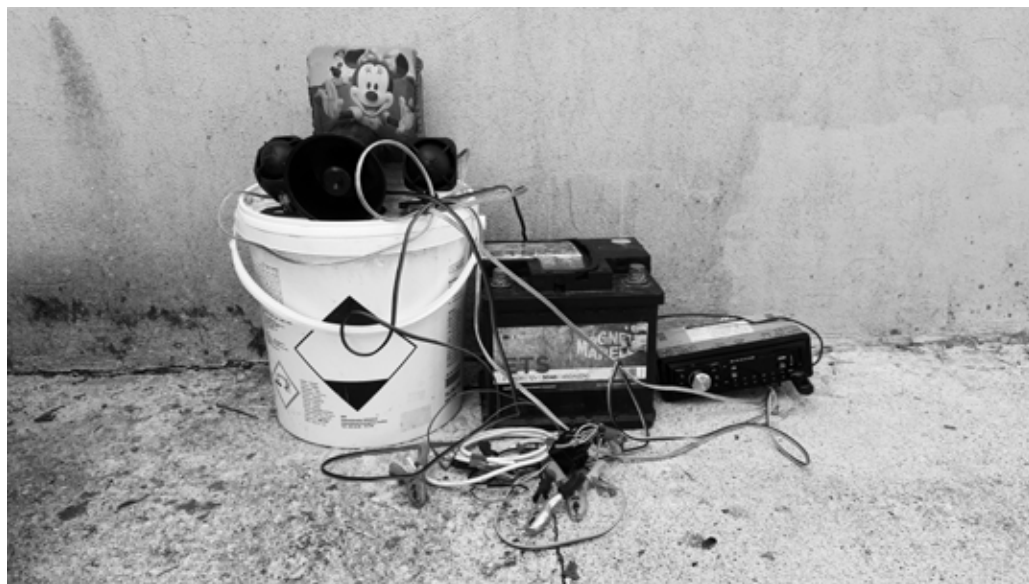
U pogledu mjesta gdje se odvija, lov nije dozvoljen na nelovnim površinama, u zaštitnoj zoni zaštićenog prirodnog dobra, u naseljenim mjestima i to na udaljenosti manjoj od 200 metara od objekata za stanovanje; 100 metara od industrijskih objekata, željezničkih pruga i javnih puteva; isto toliko od međudržavne granice, te na udaljenosti manjoj od 300 metara od aerodroma i vojnih objekata.

U pogledu vremenskog okvira lov je nedozvoljen van lovne sezone ili nelovnim danima u toku lovne sezone; u periodu visoke gravidnosti divljači i dok ženke vode mlade; tokom elementarnih nepogoda, kada je divljač ugrožena požarom, poplavom, sniježnim nanosima, poledicom.

Krivični zakonik Crne Gore članom 309 sankcioniše ubijanje i mučenje životinja i razaranje njihovog staništa. Naime, ko kršeći propise ubije, povrijedi ili muči životinju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine. Za posebno zaštićene vrste kao i za uništenje i razaranje njihovog staništa u okviru zaštićenog područja može biti propisana kazna zatvora i do 5 godina. Ovim članom se takođe sankcioniše i neovlašćeno posjedovanje/držanje životinje koje pripadaju posebno zaštićenoj životinjskoj vrsti.

Prema članu 325 Krivičnog zakonika, krivičnim djelom smatra se nezakoniti lov, uključujući lov za vrijeme lovostaja ili na području gdje je lov zabranjen, neovlašćen lov na tuđem lovištu, lov divljači čiji je lov zabranjen, lov bez posebne dozvole za određenu vrstu divljači za čiji je lov potrebna takva dozvola, ili lov na način ili sredstvima kojima se divljač masovno uništava.

Istim članom propisane su novčane, zatvorske (do 3 godine) i kazne oduzimanja divljači i sredstava za lov za počiniocima navedenih djela.

Vabilica

Elektronska vabilica, nezakonito sredstvo za dozivanje divljači, sastoji se iz izvora napajanja, uređaja sa kojeg se emituje zov ptica i zvučnika.

Kako postupiti?

- Zabilježiti slučaj fotografisanjem ili snimanjem djela i prestupnika. Snimiti sva vozila kojima su osumnjičene osobe došle u lovište, registarskih oznaka ili naljepnice na vozilima i prikolicama. Snimiti i pse koji se koriste u lovu ako se osumnjičene osobe ne mogu vidjeti/pronaći.
- Pozvati policiju na 122, ona će vas povezati sa najbližom lokalnom ekipom koja je na terenu i lovočuvare.
- Ako je u pitanju stradanje zaštićene ili strogo zaštićene vrste neophodno je obavijestiti i ekološku inspekciju.
- Navedene institucije bi dalje, prema službenoj dužnosti, trebalo da o slučaju obavijeste nadležnog državnog tužioca.
- Policija/lovočuvare/inspekcija dužni su da od osobe koja je prijavila slučaj uzmu izjavu i da joj, kao stranci u postupku, uruče potpisanu i pečatiranu kopiju izjave.

Trovanje ptica

Trovanje predstavlja namjerno podmetanje otrova u svrhu ubijanja određenih vrsta ptica ali ono uključuje i nenamjerno trovanje putem otrovanog plijena, mamaca ili sjemena namjenjenih drugim životinjama.

Otrovana velika ušara

Najčešći izvori trovanja?

- Sjeme tretirano sredstvom za trovanje glodara, nepravilno postavljeno – van rupa glodara.
- Sjeme tretirano zabranjenim supstancama, najčešće karbofuranom, u svrhu trovanja neželjenih životinja.

- Mamci (cijela životinja, njeni delovi, iznutrice, dlaka...) tretirani različitim supstancama (obično karbofuranom) radi trovanja različitih životinja (najčešće šakala, lisica, napuštenih pasa).
- Živi golubovi namazani otrovnim materijama, vezani ili pušteni kao mamac za trovanje ptica grabljivica.

Zašto posumnjati na trovanje?

- Žive ili mrtve životinje se obično nalaze u neprirodnom položaju.
- Kandže ptica uglavnom su zgrčene.
- Ako su još uvijek žive životinje teško dišu, imaju grčeve, nerijetko povraćaju, gube orijentaciju, otežano lete.
- Veliki broj uginulih životinja se nalazi na, uglavnom, malom prostoru, posebno oko mogućeg izvora trovanja (mamci, leš neke životinje, iznutrice, itd).
- Na mamcima, mesu, iznutricama, kandžama ili kljunu ptice se vidi neprirodno obojenje žute, narandžaste, crvene, ljubičaste ili roze boje.

Karakterističan položaj tijela ptice ispruženih krila okrenute ka zemlji

Šta kaže zakon?

Zakon o zaštiti prirode (član 75) navodi da je zabranjena upotreba određenih sredstava za hvatanje i ubijanje divljih vrsta životinja, kojima se ugrožavaju i uznemiravaju njihove populacije i/ili staništa, i koje mogu prouzrokovati njihovo lokalno nestajanje. Među posebno istaknutim zabranjenim sredstvima nalaze se i otrovi i otrovni ili omamljujući mamci.

Zakonom o divljači i lovstvu (član 41) zabranjuje se trovanje i hvatanje divljači i uništavanje njenih mladunaca, gnijezda, legla i jaja.

Djela trovanja tretira i Krivični zakonik u članu 309:

Ko kršeći propise ubije, povrijedi ili muči životinju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine. Ko ubija ili povređuje životinje koje pripadaju posebno zaštićenim životinjskim vrstama, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Karakteristično zgrčene kandže kod trovanja

Zgrčene kandže ptica grabljivica često su prvi pokazatelj trovanja. U kandžama otrovane sove ušare može se vidjeti golubije perje namazano karbofuranom.

Kako postupiti?

- Ne pomjerati leševe, eventualne mamce niti druge objekte koji bi mogli biti važni za istragu.
- Fotografisati ili napraviti video snimak cijelog prostora i svih detalja iz više uglova ukoliko ste u mogućnosti.
- Pokriti najlonom ili drugim materijalom uginule životinje i otrovne mamce, tako da druge životinje ne mogu da dođu u kontakt sa njima i time spriječiti dalje trovanje.
- Pretražiti širu okolinu mjesta na kome je pronađen otrov ukoliko ste u mogućnosti, radi eventualnog otkrivanja i obezbjeđivanja još stradalih životinja ili izvora trovanja.
- Pozvati upravu policije i ekološku inspekciju.
- Navedene nadležne institucije bi dalje, prema službenoj dužnosti, trebalo da o slučaju obavijeste nadležnog državnog tužioca jer je u pitanju krivično djelo.
- Policija i inspekcija dužni su da od osobe koja je prijavila slučaj uzmu izjavu i da joj, kao stranci u postupku, uruče potpisanu i pečatiranu kopiju izjave.

Predstavnici navedenih institucija dužni su da izađu na teren u što kraćem roku, obave uviđaj i saniraju mesto trovanja. Ukoliko neka od nadležnih institucija odbije ili odloži izlazak na teren neophodno je da reagujete kod njihovih pretpostavljenih, o tome obavestite medije i Centar za zaštitu i proučavanje ptica Crne Gore.

Hvatanje divljih ptica

Hvatanje ptica podrazumijeva različite nezakonite aktivnosti koje dovode do uzimanja živih/ slobodnih jedinki divljih ptica iz prirode. Ptice se najčešće hvataju tokom jeseni i zime, u periodu tokom i nakon seobe. Hvatanje se obično vrši na otvorenim prostorima, sa različitim rastinjem, gde ptice pronalaze hranu i mjesto za odmor. Ovi prostori uglavnom su na rubu naselja, mada se nerijetko dešava da se ptice hvataju u privatnim dvorištima i baštama.

Hvatanje divljih ptica na privatnoj površini takođe je zabranjeno i kažnjivo zakonom, te mora biti prijavljeno nadležnim organima.

Hvatanje ptica je uvijek krivično delo i kao takvo se bez odlaganja mora prijaviti.

Razlozi za hvatanje divljih ptica

- Zarad držanja u zatočeništvu.
- Radi korišćenja ptica kao živih mamaca za hvatanje ili trovanje drugih ptica.
- Radi prodaje živih ili mrtvih jedinki i njihovih djelova.
- Radi ukrštanja sa kanarincima i drugim srodnim vrstama (poznato kao „bastardiranje“) od strane odgajivača ptica.
- Radi ubijanja (najčešće stradaju grabljivice od strane odgajivača golubova).

Pored ovih uobičajenih razloga postoji još jedan primjer u praksi hvatanja ptica koji nije nužno pokrenut prisvajanjem jedinke. Naime, riječ je o hvatanju ptica u ribarske mreže koje se namjerno postavljaju oko usjeva sa ciljem zastrašivanja drugih ptica, jer one uhvaćene tako ugibaju i predstavljaju upozorenje za druge. Ova metoda ne samo da je zabranjena i predstavlja krivično djelo, već je naprotiv, neefikasna u smislu zaštite usjeva jer vrste protiv kojih se postavlja (siva vrana, svraka) jednostavno zaobiđu mrežu. Na desetine slučajeva koje smo registrovali na terenu, niti jedan nije sadržao ubijene vrane ili svrake već kukumavke koji štite usjeve od glodara, mišare, male ptice pjevačice.

Kako prepoznati nelegalno hvatanje?

- Klopke u obliku kaveza u čijoj blizini se u kavezu nalazi živa ptica ili se oglašavanje ptice pušta sa nekog uređaja.
- Lijepkom umazane grane žbunja ili stabljike čička i drugih biljaka na kojima se ptice hrane ili odmaraju.
- Raširene mreže pored kojih se nalazi primama u vidu hrane, kavez sa pticom ili elektronski uređaj za dozivanje ptica.
- Klopke sa živim mamcem postavljene na tlo, drvo, krov ili neki drugi objekat (za grabljivice).
- Klopke sa iznutricama, mesom i drugim primamama za hvatanje i ubijanje vrana, svraka i drugih divljih ptica.

Šta kaže zakon?

Zakonom o zaštiti prirode (član 74) zabranjeno je zaštićene divlje vrste životinja hvatati, držati, posjedovati, odnosno ubiti, uznemiravati, naročito u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih, migracije, uništavati njihove razvojne oblike, uništavati ili uzimati jaja iz prirode, gnijezda ili legla.

Prema istom zakonu zabranjena sredstva za hvatanje, ubijanje i uznemiravanje ptica su: lijepak, kuke, žive ptice koje su slijepo ili osakaćene i koriste se kao mamac, magnetofoni, mreže, zamke, otrovni ili omamljujući mamci.

Zakon o zaštiti prirode predviđa novčane kazne za preduzimanje radnji kojima se mogu ugroziti zaštićene vrste ptica i njihovih staništa, kao i korišćenje zabranjenih sredstava za hvatanje i ubijanje divljih životinja. Krivični zakonik kroz krivično djelo nezakonitog lova reguliše problematiku hvatanja živih jedinki propisujući kako novčanu kaznu tako i kaznu zatvora do jedne godine.

Kako postupiti?

- Zabilježiti slučaj fotografiranjem ili snimanjem djela i prestupnika.
- Prijaviti slučaj policiji i ekološkoj inspekciji.
- Ako je slučaj zabilježen u zaštićenom području, prijavljuje se upravljaju tog prirodnog dobra i njegovoj čuvarskoj službi.
- Oni bi dalje, prema službenoj dužnosti, trebalo da o slučaju obavijeste nadležnog državnog tužioca, ako se radi o krivičnom djelu, odnosno prekršajnog sudiju ukoliko je u pitanju prekršaj.
- Takođe su u obavezi da od osobe koja je prijavila slučaj uzmu izjavu i da joj, kao stranci u postupku, uruče potpisanu i pečatiranu kopiju izjave.

Nezakonito držanje i trgovina divljim pticama

Nezakonitim držanjem i trgovinom najčešće su pogođene jedinke zaštićenih i egzotičnih vrsta ptica. U praksi se ovi slučajevi uglavnom prepliću, a često su blisko povezani i sa ostalim vidovima uništavanja ptica, naročito sa hvatanjem i nezakonitim lovom. Glavni motivi za ove radnje su materijalna korist, sa jedne, i potreba za držanjem životinja u zatočeništvu, sa druge strane.

Kako prepoznati nezakonito držanje i trgovinu pticama?

- Divlje vrste ptica (najčešće ptice pevačice i grabljivice) zatočene u kavezu.
- Zatočene divlje ptice nemaju na nozi zatvoren metalni prsten sa jedinstvenom oznakom (*ptice odgojene u zatočeništvu imaju potpuno zatvoren metalni prsten na nozi*).
- Držanje prepariranih jedinki zaštićenih vrsta ptica.
- Prodaja živih jedinki divljih ptica.
- Izlaganje i prodaja živih jedinki divljih ptica koje nemaju zatvoren prsten sa jedinstvenom oznakom.
- Prodaja mrtvih, najčešće prepariranih, jedinki zaštićenih divljih ptica, njihovih delova ili derivata.

Gde se slučajevi mogu zabilježiti?

- U privatnim objektima ili u dvorištima privatnih objekata.
- Na berzama ptica i živine, najčešće izvan, ali u neposrednoj blizini objekata gde se održava berza ili izložba.
- Na društvenim mrežama i na internet sajtovima namenjim prodaji.
- Na graničnim prelazima.
- U restoranima, lovačkim domovima, planinarskim domovima, privatnim kolekcijama, privatnim zoološkim vrtovima i slično.

Šta kaže zakon?

Članom 91 Zakona o zaštiti prirode zabranjeno je držati divlje životinje ukoliko je njihov lov i hvatanje zabranjen; kupovati, prodavati, transportovati zbog prodaje, držati zbog prodaje i nuditi na prodaju žive ili mrtve primjerke i bilo koji njihov prepoznatljivi dio ili derivat.

Član 93 prepoznaje mogućnost držanja u zatočeništvu, uzgajanja i stavljanja u promet, odnosno prodaje i kupovine divljih ptica samo uz dozvolu organa uprave (Agencija za zaštitu životne sredine), pod uslovom da se radi o primjercima:

- 1) koji su uvezeni u Crnu Goru u skladu sa zakonom i imaju vlasnika;
- 2) odgajenim na farmama, plantažama, centrima za razmnožavanje;
- 3) za koje vlasnik ima dokaz o zakonitom sticanju, odnosno porijeklu primjeraka.

Ovo pitanje tretira i Zakon o divljači i lovstvu koji zabranjuje držanje divljači u zatvorenom ili ogradenom prostoru bez dozvole Ministarstva.

Shodno Zakonu o zaštiti prirode prekršajem se smatra držanje divljih životinja u zatočeništvu bez dozvole organa uprave (Agencija za zaštitu životne sredine) radi prikazivanja javnosti u zoološkim vrtovima, akvarijumima, terarijuma, bazenima ili kavezima. Takođe se ima novčano kazniti (od 2.000 do 40.000 eura) pravno lice koje pribavi jedinku divlje vrste životinje, s namjerom njenog držanja u zatočeništvu, a ne podnese zahtjev za izdavanje dozvole i o tome ne obavijesti organ uprave, inspekciju nadležnu za zaštitu prirode i veterinarsku inspekciju o namjeri držanja jedinke divlje vrste životinja u zatočeništvu, u roku od 30 dana pribavljanja jedinke divlje vrste životinje kao i u slučaju uzgoja divljih životinja u zatočeništvu bez dozvole organa uprave.

Krivičnim djelom prema Krivičnom zakoniku ko protivno propisima izveze ili iznese u inostranstvo ili uveze ili unese u Crnu Goru zaštićenu vrstu životinje, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine (član 312).

Kako postupiti?

- Zabilježiti slučaj fotografisanjem ili snimanjem djela i prestupnika.
- Prijaviti slučaj policiji i lovočuvaru.
- Oni bi dalje, prema službenoj dužnosti, trebalo da o slučaju obavijeste nadležnog državnog tužioca, ako se radi o krivičnom djelu, odnosno prekršajnog sudiju ukoliko je u pitanju prekršaj.

Otrovana velika ušara

Lovne vrste ptica u Crnoj Gori

VRSTA	SEZONA LOVA	PTICA
Fazan (<i>Phasianus sp. L.</i>)	1. oktobra - 31. januar	
Jarebica kamenjarka (<i>Alectoris graeca Meisner.</i>)	1. oktobra - 31. decembra	
Prepelica pućpura (<i>Coturnix coturnix L.</i>)	1. avgusta - 31. oktobra	
Šumska šljuka – bena (<i>Scolopax rusticola L.</i>)	1. novembra - 15. februara	
Bekasina – kokošica (<i>Gallinago gallinago L.</i>)	1. oktobra - 15. februara	

VRSTA	SEZONA LOVA	PTICA
<p>Golub grivnjaš (<i>Columba palumbus L.</i>)</p>	<p>1. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Golub pećinar (<i>Columba livia Gmelin.</i>)</p>	<p>1. avgusta - 31. decembra</p>	
<p>Grlica (<i>Streptopelia turtur L.</i>)</p>	<p>1. avgusta - 31. decembra</p>	
<p>Gugutka (<i>Streptopelia decaocto Friv.</i>)</p>	<p>1. avgusta - 31. decembra</p>	
<p>Guska divlja (<i>Anser anser L.</i>)</p>	<p>1. oktobra - 15. februara</p>	

Lovne vrste ptica u Crnoj Gori

VRSTA	SEZONA LOVA	PTICA
<p>Patka divlja - gluvara (<i>Anas platyrhynchos L.</i>)</p>	<p>15. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Patka zviždara (<i>Anas penelope L.</i>)</p>	<p>15. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Patka čegrtaljka (<i>Anas strepera L.</i>)</p>	<p>15. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Patka glavata - siva plovka (<i>Aythya ferina L.</i>)</p>	<p>15. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Ćubasta - krunasta patka (<i>Aythya fuligula L.</i>)</p>	<p>15. avgusta - 15. februara</p>	

VRSTA	SEZONA LOVA	PTICA
<p>Patka krža - kržulja (<i>Anas crecca L.</i>)</p>	<p>15. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Liska crna - baljoška (<i>Fulica atra L.</i>)</p>	<p>15. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Vrana siva (<i>Corvus corone cornix L.</i>)</p>	<p>1. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Svraka (<i>Pica pica L.</i>)</p>	<p>1. avgusta - 15. februara</p>	
<p>Sojka (<i>Garrulus glandarius L.</i>)</p>	<p>1. avgusta - 15. februara</p>	

Važni brojevi telefona

→ MUP Crne Gore na telefonski broj 122

→ Lovočuvari:

Ulcinj	→ 067 258 608
Bar	→ 069 671 696
Petrovac	→ 069 658 188
Budva	→ 067 814 584
Kotor	→ 069 216 863
Risan	→ 068 486 356 → 069 307 379
Tivat	→ 067 623 933
Herceg Novi	→ 067 850 450
Grahovo	→ 067 579 420
Velimlje	→ 067 523 241
Nikšić	→ 069 717 226 → 068 057 667
Plužine	→ 069 477 582 → 069 824 912
Šavnik	→ 069 285 104
Žabljak	→ 067 137 857

Pljevlja	→ 067 221 950
Danilovgrad	→ 069 180 154
Cetinje	→ 067 597 289
Podgorica	→ 069 334 020 → 069 266 700
Golubovci	→ 067 529 843
Kolašin	→ 067 399 360
Mojkovac	→ 067 857 255
Bijelo Polje	→ 067 564 765
Berane	→ 067 416 392 → 067 166 963
Petnjica	→ 069 047 660
Rožaje	→ 069 331 533
Andrijevica	→ 069 206 185 → 067 255 352
Plav	→ 067 555 663
Gusinje	→ 069 471 605